

Møtereferat – Ekstremværet «Jakob» Årdal kommune

Møtedato: 14.11.2024 (kl 1100-1205)

Referatdato: 14.11.2024

Til stede:	Årdal kommune:	Mette Hestetun Berg Christian Sønstlien
	NVE:	Jan Bakke Flore Ivar Fivelstad Thomas Kristensen Randi Holme
	Hydro	Kristen Johannes Rockland Aarethun (kopla seg frå møte ca 1135 når ein var ferdig å diskutere Sitla).
Referent:		Ivar Fivelstad

Sitla

1. Status

Status frå Årdal kommune: ÅK har leigd inn Asplan Viak for å lage ein plan for opprydding og tilbakeføring av elveløpet.

Kommentar frå NVE: Plan for arbeidet skal vere ein grovmaska skisseplan som skriftlegjer kva som må gjerast med elva for å sette den tilbake til tilstanden før «Jakob». Det treng ikkje vere ei fullstendig prosjektering.

Viktig å komme raskt i gang med opprensning av løpet.

2. orientering frå Hydro

Status Hydro (regulant):

- ✓ Hydro orienterte om kraftverket og vannvegar
- ✓ Hydro sitt ansvar i ligg i internkontrollforskrifta og rutiner ligg i tilsynsplanen. Tilsyn skal etter plan utførast kvart 5 år, men også etter større hendingar
- ✓ Regulant tilfører ikkje aktivt noko vatn til vassdraget. I 2022 brukte Hydro om lag 2 mill til rydding av elveløpet. Då vart masser fjerna ned til gamal elvebotn.
- ✓ Regulant meiner dei har tatt eit større ansvar i 2022 enn dei er pålagt som regulant.

- ✓ Årdal kommune meiner regulant er ansvarleg for drift og vedlikehald av elva. Hydro er ikkje einig i dette.

3. Ansvar og diskusjon

- ✓ Det er ikkje stadfesta kven som har bygd tersklar i elva. Det er heller ikkje avklart kven som har bygd sikringa og kven som har ansvar for drift og vedlikehald.
- ✓ NVE v/miljøtilsynet påpeikar at det er viktig å få oversikt over kven som er aktører så lenge det er uklare ansvarsforhold.
- ✓ Det er ikkje miljøtilsynet i NVE si rolle å definerer kva ansvar regulant har. Det er regulanten si oppgåve og definere seg inn eller ut av ansvaret.
- ✓ Kven som har bygd anlegget er sentralt. Denne avklaringa må på plass først.
- ✓ I 2022 var det ingen diskusjon om ansvar, og Hydro påtok seg eit ansvar ut over kva som er forventa av regulant.
- ✓ Ved sentrumsnære sikringar er ofte kommunen sentral aktør.
- ✓ Hydro: har ansvar for tilsyn av eksisterande sikring i vassdraget i kraft av å vere regulant.
- ✓ NVE: Ved eit krisetiltak må økonomi avklarast. Deling mellom kommune og Regulant?

Etterskrift: NVE har funne gamle avisartiklar som peiker på at det var Hydro aluminium (Årdal og Sunndal Verk) som har etablert sikringsanlegget i Sitla. Etablert ca 1956. Artiklane blir lagt ved referatet. Anbefaler at kommune, Hydro Energi og Hydro aluminium avklarar drift og vedlikehaldsansvar på eksisterande sikring.

Naddvik (Vikadalen)

- ✓ Asplan Viak lager plan for tiltak på oppdrag for kommunen.
- ✓ Østfold Energi er regulant.
- ✓ NVE har hatt teamsmøte med regulant. Regulant ser på skader like ved innslag for tunnel til kraftstasjonen. Det er ikkje avtalt synfaring mellom NVE og regulanten.
- ✓ Alle parter må opprette kontakt, slik at arbeida kan samordnast
- ✓ Regulanten kjem med plan for det som dei meiner er sitt ansvar
- ✓ Ansvarsavklaring må på plass her også

Seimdalselvi

Seimsdalen kraft as har eit kraftverk i elva. Dette er eit elvekraftverk som ikkje har inntaksbasseng. Har liten eller ingen innveknad på flaum i elva.

- ✓ Er ikkje meldt inn skade frå kraftverket.
- ✓ Elva er synfart av NVE og kommunen
- ✓ Skader på forbygging frå sjøen og forbi utløpet på kraftverket

Offerdalen

- ✓ Skader ved utløpet av elva. Elva har tatt nytt løp
- ✓ Freda bygningar som er utsett for skader
- ✓ Riksantikvaren har rolle
- ✓ Øvrige skader oppe i dalen er truleg naturskadesaker

Vegen vidare

Generell reglar ved denne type hendingar:

- ✓ Eigar av infrastruktur har ansvar for eigne anlegg, og må dekke kostnader til reparasjon av desse.
- ✓ Grunneigar er ansvarleg for eigne areal. Areal på eigen grunn inntil 5daa skal dekkast av husforsikring på eigedomen.
- ✓ Private veger, bruer , landbruksareal og andre konstruksjonar (areal ut over 5daa) skal meldast inn til som naturskade.
- ✓ Informasjon om NVE sine ordningar vart sendt ut i eit eige skriv til kommunane, 4.nov.24, sjå elles; [Økonomiske støtteordningar til miljøtiltak, kartlegging og sikring mot naturfare](#)

Kommenterte [JF1]: Sjekk at denne linken fungerer

For tiltak som kan få støtte av NVE:

- ✓ **Raskt på plass med skisseplaner som beskriv kva som skal gjerast. Inkludert kostnadskalkyle. Beskrive kva anlegget sikrar.**

Sakshandsaming for tiltak:

Fire myndigheiter som har roller:

- ✓ Kommunen: Behandler tiltak etter Plan og Bygningslova
- ✓ NVE: konsekvensvurdering vannressurslova, gje uttale til planlagt tiltak, råd og veileiding
- ✓ Statsforvalter: Kantvegetasjon og anadrom fisk. /fysiske tiltak i vassdrag
- ✓ Fylkeskommunen: Ferskvannsfisk, kulturminne

Regulant må informerast om tiltak. Det må opprettast kontakt mellom dei som planlegg tiltak i vassdraga.

Vedlegg:

Avisartiklar henta frå nasjonalbiblioteket

Sogn og Fjordane 13 november 1957:

Sogn og Fjordane
(25. årg.) DER SOGNS TIDEND ER OPPTAKE (S. T. 76 årg.)

Lydtrykkprisen er 25 øre pr. mm., med 25 øre tillegg for tekniske. For bill. merk. og småst. tilvære 50 øre i tillegg. — Lønsaal 20 øre.

Nr. 131.

ONSDAG 12. NOVEMBER

1957

VIKING
emaffinnerte ampør
Hovedrepresentant for V...
JAN-ERIK GREV
Kjøpstrøm 1. - Børg.
Telefon 10469
Appt. Vik i Reg. - 108-08

10.000 innbyggjarar i Øvre Aardal om ti år

Aardal og Sundal Verk vert største industrifabrikken i landet

No har utvidingsarbeida i Øvre Aardal kosta i det halvannen år, og har tidtleg gått i mål. Det er nå klart at med ei slik utviding vil det kosta ei stor mengde innflyttingar til Aardal, og særleg om Øvre Aardal for lenge sidan har vorte eit industristedsområde som har utvikla seg. Just i dei siste 20 år, vil nok det som styret i kommunen må forholde seg til å bli eit stort, i den framtid som kommuneplanen skal byggja seg med utvidinga. Som ein del av utvidinga vil det bli ei stor fabrikk for klær og tekstil som har fått 10.000 innbyggjarar. Dette gjeld alt frå Øvre Aardal, og er det meste som spekulerte på korleis det vil gå med. Tilsynelatende når dei kender så store ting i Øvre, så er det vist ingen fare for at dei vert lagra med etter dei keller. Det vert kvadranta ikkje så litt om at det skal koma til Aardal IV også, og til det skal det nyttast kraft frå Vikås. Ein freng ikkje verte nokk påkjøring for å motta så det koma til å overta alvinsleien det også, og at Tangen kjem til

i prodasselen i Europ. Samsam. ikkje verte så gule tyng. I det er klar at med ei slik utviding vil det kosta ei stor mengde innflyttingar til Aardal, og særleg om Øvre Aardal for lenge sidan har vorte eit industristedsområde som har utvikla seg. Just i dei siste 20 år, vil nok det som styret i kommunen må forholde seg til å bli eit stort, i den framtid som kommuneplanen skal byggja seg med utvidinga. Som ein del av utvidinga vil det bli ei stor fabrikk for klær og tekstil som har fått 10.000 innbyggjarar. Dette gjeld alt frå Øvre Aardal, og er det meste som spekulerte på korleis det vil gå med. Tilsynelatende når dei kender så store ting i Øvre, så er det vist ingen fare for at dei vert lagra med etter dei keller. Det vert kvadranta ikkje så litt om at det skal koma til Aardal IV også, og til det skal det nyttast kraft frå Vikås. Ein freng ikkje verte nokk påkjøring for å motta så det koma til å overta alvinsleien det også, og at Tangen kjem til

Framhaldsskolen i Solund koster 17.000 mer enn påreknat.
Av di elevtal er større og skolen er småkpa.

Då budsj. for framhaldsskolen i Solund vart sett opp, hadde dei lakke overens om dei skulen skulen no har fått. Såleis vart det avgjort at å gjenopprette for dei praktiske delene av skulen. Skolestyret har fått godkjent om 7.500 kroner til utstyr til skulekjøret og 1.000 kroner til skulebussar. Den same kvantiteten vart etterlyst av framhaldsskolestyret. Såleis vart det avgjort at å gjenopprette for dei praktiske delene av skulen. Skolestyret har fått godkjent om 7.500 kroner til utstyr til skulekjøret og 1.000 kroner til skulebussar. Den same kvantiteten vart etterlyst av framhaldsskolestyret. Såleis vart det avgjort at å gjenopprette for dei praktiske delene av skulen.

Brofoss går inn for omlegging av arbeidsløysetrygda

Midlane ber gå til strosk som står tilbake. Om arbeidsløysetrygdet frå helse i landet, industriefolk og ekspertar frå administrasjonen har skuffa seg. Tilsynelatende

Askvoll tek mot 21 heimslause tyske born.
Borna skal vera der i to

Det er framleies »villsau« i Hordaland

Etter at det er framleies »villsau« i Hordaland. Det er framleies »villsau« i Hordaland.

Sovjet ut av nedningskommissjonen

Men vil vera med alle medlemslanda.

Premielista

- 1. Johan A. Manne 262 pr
- 2. Kalle 274 pr
- 3. Johannes 244 pr
- 4. Sten 244 pr
- 5. Sten 244 pr
- 6. Sten 244 pr
- 7. Sten 244 pr
- 8. Sten 244 pr
- 9. Sten 244 pr
- 10. Sten 244 pr

KJØKKEN MØBLER

BORD
STOLE
TARUETTER
STOVNERETT
TØNNESTATIV

Teken for eldspåsetjing etter 4 år.

Vite foret at det vert bode om å setja 4 pr.

70.000 innbyggja - Det er framleies -

på dette feltet skal det no skaffast plass til 600 husvære. Området i kneet på Ardola er idrottsanlegget til Jotun. I framgrunnen til venstre ser ein litt av villabyen på Vee-sida. Der har sjølvbyggjarane vore i sving i alle år, og det er dei og no. Det skal byggjast ny bru mellom Farnes og Vee-sida, og ho vert liggjande nokre få meter til venstre for den noverande brua. Til venstre for vegen oppover frå den nye brua til plassen framfor fabrikkken skal rutebilstasjonen liggja, og ovanfor den skal bustadbyggjelaget byggja ei blokk på 18 husvære.

Ein ser at elva Sitla har fått nytt lægje heilt frå fjellfoten. Det var denne elva som slo seg rebelsk i flaumen i fjor haust.

Mellom dei kvite murblokkene midt på biletet har ein det flotte hybelhuset frammanfor. I dei tre blokkhusa bak er det 12 husvære i kvar, og dei vart ferdige i sumar. Ingeniør Småbrekke er no i gang med å reisa 5 tilsvarende blokker, og dei skal verta ferdige til sumaren. Alle desse husa høyrer til Verket. Alle husa til høgre for Sitla vart bygde av Verket førre året, og det er der dei fleste anleggsarbeidarane bur. Dei svære husa ein ser ved enden av fabrikkområdet er no for det meste ferdige. Framanfor ser ein det nye badet med port-arrangement, deretter kontor- og laboratoriebygget, hovudlagret og sekkelagret. Elles ser ein at reisinga av konstruksjonane til den nye hallen no er kome godt og vel halvparten, og ein ser vidare at fundamenta til denne hallen rekk heilt fram til porten. Hallen vert då og om lag 550 meter lang. Det bygget med tårn som ein ser i arbeid frammanfor den nye

Til vanleg er det milde vintrar og lite sno der ute. Dyra lever då av lyng, tang, tare og grasrestar. I harde vintrar kan det nok bli knapt om føda, og leverikte og andre snyltarar kan herja stygt. Ar om anna kjem det også inn klager til dyrevernemnd og politi over at dyra fer ille, og klagaren konkluderar oftast med at villsauholdet bør avskipast.

For å få betre skikk på tilsyn, avl og rådgjerder mot sjukdom, var det at distriktsveterinæren og fylkesagronomen i 1956 gjorde tilsynet til å skipa Villsaulaget på Selbjørnen.

Ein kan alt peika på resultat av laget sitt arbeid. Hausten 1956 var distriktsveterinæren og fylkesagronomen med på sankinga. Alle verlam og dei tungaste bodyra vart då skilde frå. Dei beste verlamma vart kåra og sette på ei av for seg sjølv, og slept til flokken att kring 1. november. Våren 1957 kom lamminga ein måned seinare enn vanleg. Dette gjorde sitt til at både lam og morsøyer fekk betre vilkår dei kritiske dagane etter lamminga, og i haust kunne me slå fast at det både var fleire lam og trivelegare lam enn tidlegare. Siste hausten vart elles alle livdyr i flokken kapsla med «Ovimal» mot leverikte. For å få inn litt nytt blod, er det i haust kjøpt inn nokre verlam frå «villsaustamma» på Statens veterinære forsøksgard, Hodne.

Premilista -

Grunnlaget.

1. Gudmund Husabø 87 pg. 2. Odd Eggum 86 pg. 3. Ragnar Husabø 85 pg.

Feltsnøggskytinga.

1. Ragnar Husabø 12.6 sek.
2. Odd Eggum 13.2 «

Vendefigur

1. Ragnar Husabø 55 pg.
2. Gudmund Husabø 51 «

Stangen, alle klassar.

1. Ragnar Husabø 18 treff. 2. Gudmund Husabø 15. 3. Olav J. Husabø 13. 3. Odd Eggum 13. 5. Nils Hamarsnes 11. 6. Nils O.

smilte, det hende kjente meg takksjanske skjemteg var skarp og føltom litt grov. Mole åt livsens vonderi. Han hadde motgang, men nekna for å vera humorist i Danmark så lang som eg har stått enno levand.

Dette kom fore fyrste 20 bokene nordiske bibliotek kjøpte «Livsens om ho opp att. Ho seg så mykje at For dei som ikkje manen for, er har Dette skildringan ske småbyen min dom om Dickens, beiskare enn den engelske romanfo

Fleire av desse til det beste som og svensk littera kjem og prøver i og islandsk dikttdaktor er universling Nielsen, som om bøker og dikt er ein fin og lognist. Der er dette beste hender.

Så får me sjå k om folk vil less svensk. Tiltaket e Cappelens forlag takk og are for store vagnaden. E frie vitnemøta i Clesaka, er det ka som får hug til å landegrensene og diktarane der ha i kring seg. Du s

Nationen 27 april 1956:

Østfold
iren er
telen i
ytter-
r kom

**Årdal og Sunndal Verk i gang
med utbygging av kraftanlegg i Skjolden**

**Og førebur tre gonger så store anleggsarbeid i Årdal
For å auke aluminiumsproduksjonen med 36 000 tonn om året**

PRIVAT TIL NATIONEN
Årdalstangen i april.

A/S Årdal og Sunndal Verk er i gang med utbygging av kraftanlegg i Skjolden i Luster og førebur tre gonger så store anleggsarbeid i Årdal for å auke aluminiumsproduksjonen med 36 000 tonn om året eller med ca. 150 prosent.

Trongen til arbeidskraft er rekna til 8-900 mann i 1956 i 1956 aukande til 12-1300 mann sommaren 1957. Kring 60 prosent av denne styrken kjem til å arbeida i Luster. Men ein 300 à 350 anleggsarbeidarar skal det etter prognosen verta i Årdal sommaren 1956.

Verket har førebudd seg lenge. Såleis har reguleringsarkitekten arbeidd ut ein plan for noko av Verkets eigeidom på Vee, mellom **Sitla-elva** og fabrikkområdet som skal verta bustadstrok og samstundes gje plass for forretningar, hybelhus og kino attåt tomt til rutebilstasjon for A/S Årdal Billag. Prosjektet er ei omregulering og godkjent av Årdal bygningsråd kort tid sidan. Riksvegen Årdal-Tyin lyt få ny trasé ved å leggjast lenger mot vest og kryssa Tangevegen lenger nede enn nå. Krysset vert romsleg, og frå dette skal vegen først nær rettlina til ei ny bru over elva mellom Vee og Farnes. Den gamle brua over elva lenger oppe vil deretter tena meir som eit samband mellom verksområdet og Farnes og venteleg kunna avlastast for om lag all biltrafikk. Dette kjem godt med, for brua er utenleg smal etter trafikken nå. Ho er berre 3 meter breid. Den nye brua skal koma så langt nedanfor den gamle som mogleg når ein tek omsyn til at ein lyt unngå å fjerna hus på Farnes av omsyn til brua og den nye vegtraseen. Vegstellet har godkjent planen.

I det omregulerte stroket vert det rom til mange husvære. I første omgang skal dei tena til å skaffa hus til anleggsarbeidarar attåt dei som skal innlosjerast i hybelhuset som venteleg vert påbyrja til sommaren. For tida arbeider kring 80 mann med husbygginga, og det skal først opp 17 to-mannsbustader og 10 4-mannsbustader. Med små endringar skal dei kunna omlagast til husvære for familiar når anleggstida er slutt. Farten i bygginga er stor, med di det vert arbeidd i to skift. Verket bygger sjølv mesteparten av husa, men ein entreprenør har nokre av dei. I mai er

det planen at første hus skal verta ferdige, og då kan ein venta at anleggstarbeidarar rykker inn i dei straks.

Nærare Farnes er og prosjektert bustader, men i murblokkar på 3 høgder. Det er innstilla 6 slike på planen, og kvar skal innehalda 12 husvære eller i alt 72. I minsto tre av blokkane vert bygde snart, etter det ein kjenner til.

Elvefaret til **SMA** vert reita ut for å vinna inn grunn. Dette er ikkje noko stocarbeid. Men derimot driv eit entreprenørfirma i harde tak med kanaliseringarbeid i Uda og Tva, der elvane renn saman. Det vert laga nytt elvefar framom fabrikkområdet for å få rom til massen som vert til overs ved tomtearbeid for fabrikkhallene. Det er ikkje små område ein finn inn på denne måten. Det er nærmot kring 60 000 ruteneter. Arbeidet tok til tidleg i vinter og har vort føresett fram, for det gjeld å få det unngjørt før vårflaumen set inn. Arbeidet vert sjølvsagt gjort med maskiner, og ikkje mindre enn to gravemaskiner, fire bulldozarar og 6 lastebilar er i verksemd på staden ståt at arbeidet går i to skift med ein arbeidsstyrke på 35 mann. Det er veldige mengder med masse som vert flytt, og det går store mengder stein med til å bygge opp ein sterk elvebard mot verksområdet.

Samstundes med husbygginga på Vae, går det og føre seg reguleringsarbeid her. Etter ynskje frå Verket har kommunen teki på seg å utføra arbeidet med vegar, vatn og kloakk i stroket dei to- og firemannsbustadene skal stå. Entreprenør I. Gotteberg har gravingsarbeidet her som i elvane, og det vert gjort med maskin. Også her haestar det, for grunnvatnet kan koma til å umogleggjere leging av leingar for vatn og kloakk, om ein ikkje får gjort det før dette gjer seg gjeldande. Området er etter måten billeg å regulera, bortsett frå at det er ruvert med stein i grunnen, då det berre er tale om ein veg med hus på båe sider.

Øvre Ardal kjem til å verta utan

Ny kommisjonær:

kino nokre månader, med di Folkets Hus (ei brikke på Vae) lyt fjernast av omavn til fabrikkhallene. Verket meiner å føra opp ein ny kino og ta til med arbeidet allerede i vår, slik at den kinolause perioden ikkje skal vara lenger enn høgst turvande. Den nye kinoen får visstnok 500 plassar og scene som stettar krava Riksteatret set, så det vert eit gjeldt bygg. Kinoen skal byggjast tett innad hybelhuset, og det er opplyst at Verket og samfunnsnemnda i Øvre Ardal har tinga om nytting av hybelhuset til samfunnshus så snart anleggsstida er slutt og Verket ikkje lenger treng det til innlosjering av anleggstarbeidarar. Det andelaget som er skipta til løysing av samfunnshus-saka får då arbeida vidare med spørsmålet, og så vidt ein kjenner til er det meininga at laget også skal overta kinobygget. Det vert venteleg straks byggingen er ferdig, for det er vel lite truleg at Verket vil driva kinematograf.

Men det er store bygningar og dyrt å bygge i desse dagar, så det vert nok eit løft å ta for dei samskipnadene som skipar andelaget, sjølv om dei kan rekna med økonomisk stønnd frå Verket, kommunen og vanleg Statens Ungdoms- og Idrettskontor.

Været * * *

Værvarsler som gjelder til natt til lørdag:
Indre Agder, Telemark: Svak vind, for det meste skyet vær. Litt spredt regn av og til.

Buskend, Vestfold, Østfold, indre Oslofjord, Oslo, Akershus, Sør-Oppland, Sør-Hedmark, Valdres: Svak vind, skiftende skydekke, utrygt for enkelte spredte regnbyger.

— Et 2-motors søvjetak fly styrtet i går morges ned i utkanten av Øst-Berlin, ikke langt fra flyplassen Schönewald. 3 personer ble drept på stedet, mens 3 andre kom fra det med livet i behold.

Stabile

stabile med ransstaller

Miss May og Også Teleskop har Ugras søndag av begge raser det noe av dagen, som at på Klosterski det nesten et 27. mai.

På Laengen det en noe i søndag, med store pokal bgen og Toru vanlige stev. Så er det søndag med 3 dan DTTA å arte seg står som man sier avklaring i k steierforbrun gjørelse her tidligst søndag

Tysk og politisk Felles interesse

De politiske krav kommet i Fungevands statsråd At i Stortingets spørsmål f de interess deriblant i muligheten til beskytt borgernes i teresser. I disse overger i nær en felles ak de stadium mulig å g nyaktige i delikate og Stateråden tap og den de porcke å gen er medre aingekrav so fra norsk al konferansen: Ved Ersta ling er tykk verdi av ca. 5 foridert mult berettigede li se belop fått

Bilete tatt frå Tynvegen 1954 før kanalisering av Sitla:

Gamle bilder og gamle postkort
5. april 2019

Øvre Ardal fra Tynvegen
Bildet er datert juli 1954.
Foto: Gunnar Engebreksen, Mitter & Co AS.
Fra Nasjonalbibliotekets samling

5

Kommenter som hvar Fivelstad